

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. I. Matrimonium cum secunda , vivente primâ uxore, jure divino est
nullum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

aut illam aliquo modo minuere; quia hoc intrinsecè includit inobedientiam, nec præsumitur Superior cum aliquo quasi dispensare propter ejus abusum; quia esset irrationabilis voluntas contra nervum disciplinæ; imò contra vim & efficaciam legis. Et proinde dicendum est, valorem legis pendere quidem ab acceptatione subditorum (non tamquam à causa essentiali, quæ sola est voluntas Superioris promulgata; sed tamquam à conditione, sinè qua Superior non vult obligare) subditorum, inquam, sed morigerorum, dum adest aliqua justa causa non acceptandi; non autem rebellium, qui ex mero odio & contemptu legem rejiciunt.

232. Hinc Alex. VII. die 24. Septemb. 1665. damnavit hanc propositionem ad minus tamquam scandalosam: *Populus non peccat, etiamsi absque ulla causa non recipiat legem à Principe promulgatam.* Ergò talis non receptio minimè est signum, Principem nolle obligare; maxime quando apertè contradicit, & clarè ostendit, se velle equidem obligare, ut impræsentiarum fieri, constat ex dictis.

Populus peccat non recipiendo legem promulgatam sinè justa causa

Quæ cum ita sint, videntur nobis, & plerisque alijs, omnia Matrimonia A catholicorum, facta cum impedimento juris etiam Ecclesiastici (de divino & naturali nemo negat) esse irrita.

Estque aperta sententia facultatis Theologicæ Viennensis in Austria, in responso, quod ea dedit ad quæstionem ipsi propositam die 18. Maij an. 1655. ab Excelso Regimine Austriæ his verbis: *An Concil. Trident. etiam A catholicos Austriacos in causis Matrimonialibus ita obliget, ut si extra Austriam, sinè proprij Parochi consensu, in Hungaria copulentur, pro veris & legitimis conjugibus taliter copulati non sint habendi.*

233. *Quædam responsio Facult. Theologicæ Viennensis.*

Ad hanc quæstionem (inquit Gobat sup. n. 468.) priusquam responderet illa incluta Facultas, supposuit & asseruit expressè, A catholicos degentes in Austria, ubi Decretum Tridentini ubique promulgatum est, omnes obligari illo, ac deinde hanc inter cæteras dedit resolutionem: *Si ejusmodi A catholici in fraudem Decreti Trid. eo sine, ut sinè proprij Parochi præsentia Matrimonium contrahant, ad illas Hungariæ partes, ubi Decretum non ligat, proficiantur, eorum Matrimonium ita contractum est irritum.* Ergò ex sensu atque consensu tam præstantium Doctorum, in materia practica, & in ordine ad praxim consutorum, connubia A catholicorum sinè præsentia proprij verique Parochi, sunt eo modo irrita, quo Catholicorum. Hæc Gobatius. Quæ imponent finem huic Conclusioni & Sectioni.

Restat explicandum impedimentum Ligaminis. De quo instituitur

SECTIO XII.

D E

IMPEDIMENTO LIGAMINIS.

1. *Quid hic sit ligamen.*

Ligamen hic est vinculum prioris Matrimonij, rati sive consummati, quo durante, posterius Matrimonium, ratum sive consummatum, invalidum est. Dico: *Quo durante;*

quia dissoluto Matrimonio rato, vel per Professionem solemnem, aut per dispensationem Pontificiam: & similiter dissoluto Matrimonio consummato per mortem aut dispensationem divinam, redit prior libertas validè contrahendi, quæ per præcedens Matrimonium ablata erat: ablata, inquam, jure Divino, sive per primævam Matrimonij institutionem. Sit igitur

cum pluribus simul contrahere. Olim licuit viris. Ubi diffusius & evidentius ostendimus, Polygamiam (id est, contractum Matrimoniale unius cum pluribus simul) jure divino non tantum esse illicitam, sed etiam invalidam. Videantur ibi dicta, quia nimis longum esset ea omnia repetere.

Sufficiat testimonium Christi Matth. 19. v. 9. *Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, mæchatur.* Et Marci 10. v. 11. *Quicumque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam.*

Probatur ex Matth. 19. & Mar. 10.

Consonat Apostolus Rom. 7. v. 3. *Igitur vivente viro vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro.* Cur ita, si vivente viro validè contrahitur cum alio viro?

3. *Item ex Rom. 7.*

CONCLUSIO I.

Matrimonium cum secunda, vivente primâ uxore, jure Divino est nullum.

2. *Polygamia jure divino est invalida.*

Hic repeti possent ea, quæ de Polygamia diximus Disp. præced. Sect. 5. Conclus. 7. sequentis tenoris: *Nequidem in fidei nunc licet*

Et ratio breviter est: quia nemo potest validè tradere alteri, quod suum non est; jam autem secundum primam institutionem hujus contractus, renovatam à Christo in lege novâ, vir accipit potestatem in solidum corporis mulieris, & è converso, juxta illud Apostoli 1. Cor. 7. v. 4. *Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir; Similiter autem & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.* Ergò durante vinculo prioris Matrimonij, posterius Matrimonium invalidum est.

Quod

4.
Definitio
Trid.

Quod probè scientes Patres Concilij Trid. sess. 24. de Matr. Can. 2. definiunt: Si quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nullâ lege divinâ esse prohibitum, anathema sit. Licere, inquam, quoniam posterius Matrimonium invalidum est.

Novi, non omne Matrimonium illicitum esse invalidum; sed dico, in hac materia idèd Matrimonium posterius esse prohibitum, quia invalidum; alioquî non esset ratio, illud generaliter prohibendi. Et aliunde satis probatur esse invalidum, quàm ex eo præcisè, quod sit illi- citum.

His ita breviter constitutis, & remisso Lectori ad Disput. præced. loco sup. citato, ite- mque ad Seçt. 12. Concl. 1. 2. & 3. progredior ad alia, quæ hic solent tractari, & quæro pri- mò: Qualiter constare debeat de alterius con- jugis obitu, ut possit superstes aliud Matrimo- nium inire. Respondetur.

CONCLUSIO II.

Iure Canonico nemo licitè con- trahit cum secunda, nisi con- stet, seu certum nuntium accepe- rit de morte prioris conjugis. Ut in Matrimonio jam contracto persistat, sufficit prudens opinio.

5.
Prior pars
probat ex
e. 19. de
Spons.

Rogas, ecquod est illud jus Canonicum? Respondeo: cap. 19. de Sponsal. sequentis tenoris: In presentia nostra quasvisit, quid agen- dum sit de mulieribus, quæ viros suos causâ captivi- tatis, vel peregrinationis absentes, ultra septennium præsolata fuerint: nec certificari possunt de vita vel de morte ipsorum, licet super hoc sollicitudinem adhi- buerint diligentem: & pro juvenili atate seu fra- gilitate carnis nequeunt continere, petentes alijs Ma- trimonio copulari. Ecce consultatio.

Sequitur responsio: Consultationi ergò tua ta- liter respondemus, quòd quantocumque annorum nu- mero ita remaneant, viventibus viris suis, non possunt ad aliorum consortium canonicè convolare: nec au- thoritate Ecclesiæ permittas contrahere, donec certum nuntium recipiant de morte virorum. Ita Cle- mens III.

6.
Expositio
casus per
Gloss.

Ubi Gloss. in in expositione casûs in fin. Item per hanc Decretalem abrogantur leges, quæ di- cunt, mulierem per quinquennium tantum debere ex- pectare virum. Et verb. Quantocumque, sic ait: Arg. contra ff. de Divortijs, Uxores, ubi dicitur, quòd per quinquennium debet expectari.

Hæc sunt verba legis: Uxores eorum, qui in hostium potestate pervenerunt, possunt videri nup- tarum locum retinere, eo solo, quòd alij temerè nu- bere non possunt. Et generaliter definiendum est; donec certum est, maritum vivere in captivitate con- stitutum, nullam habere licentiam, uxores eorum migrare ad aliud Matrimonium: nisi mallet ipse mulieres causam repudij præstare. Sin autem in in-

certo est, an vivens apud hostes teneatur, vel morte præventus: tunc si quinquennium à tempore capti- vitatis excesserit, licentiam habet mulier ad alias migrare nuptias.

Porò ad hoc Argumentum contrà, respon- det Gloss. sup. Lex illa & consimiles non tenent per Authent. Cod. de Repud. l. Hodie. Do verba Authent. Hodie quantiscumque annis maritus in expeditione manserit, mulier sustinere debet, licet neque litteras, neque responsum ab eo acceperit. Sed si mortuum audierit, non prius nubat, quàm per se vel per alium, eum, sub quo militabat, adiens inter- rogaverit, si pro veritate mortuus est: ut apud gesta deponatur cum iurejurando, si mortuus sit: quo sub- secuto post annum nubat. Si verò præter hæc nupserit, tam ipsa, quàm qui eam duxerit, veluti adulteri pu- niantur.

Sed neque tenent per d. cap. In presentia; ut omnibus manifestè licet. Veluti nec per cap. Dominus, 2. de Secundis Nupt. in principio: Sanè super Matrimonijs, quæ quidam ex vobis (non- dum habitâ obeantis conjugis certitudine) contraxe- runt, id vobis respondemus, ut nullus amodò ad se- cundas nuptias migrare præsumat, donec ei constet, quòd ab hac vita migraverit conjux ejus.

Si verò aliquis vel aliqua id hæcenus non serva- vit, & de morte prioris conjugis adhuc sibi existi- mat dubitandum, ei, quæ sibi nupserit, debitum non denegat postulanti, quòd a se tamen noverit nullate- nus exigendum; quòd si post hæc de prioris conjugis vita constiterit, relictis adulterinis complexibus, ad priorem conjugem revertatur.

Ecce hic requiritur ut mors prioris conjugis constet; d. autem cap. In presentia, certum nun- tium de morte virorum; jam verò sola absentia conjugis per quinquennium neque est certum nuntium, neque per eam constat de morte prio- ris conjugis. Patet ergò, quòd per hæc jura Ca- nonica sit circumducta d. lex Uxores, & alia si- miles.

Quin & correctâ videtur D. Authent. Hodie, in quantum postulat, ut mulier per se vel per alium adeat ducem belli &c. (quidquid ex ad- verso doceat Bartolus & Alij apud Sanchez lib. 2. disp. 46. n. 2.) quia jura Canonica, quæ so- la circâ Matrimonium disponunt, tantum postu- lant certitudinem mortis, quæ sufficienter habe- ri potest, tametsi non servantur solemnitates, præscriptæ à d. Authentica.

Si autem à me quaeritur, quid in d. cap. Do- minus, significet verbum: Constet, & Respondeo cum Gobatio sup. n. 284. Istud verbum habet hanc vim, ut constet per instrumenta, vel per testes, sive etiam per sententiam, aliamve cla- ram probationem. Expressè Mascardus de Pro- bat. conclus. 75. n. 21. præter Alios apud Barbosam in tract. de Dictionibus in Dict. Con- stat, dicentes, illud constare, quòd caret omni du- bitatione.

Interrogas 2. utrum resolutio, quam Ponti- fex dedit de illis captivis, extendenda sit ad om- nes, non modò similes captivos, sed etiam non captivos? Respondet idem Auctor n. seq. Li- cet DD. non faciant discrimen inter taliter cap- tivos,

7.
Resp. Gloss.
ad l. 6. ff.
de Divort.

8.
Probat etiam
iam Con-
clus. per e.
2. de Se-
cund. nupt.

9.
Per hæc jura
Canonica
correctum
est jus civi-
le.

10.
Quid signi-
ficet ly
Constet,
in d. cap. 2.
de Secund.
nupt. ex
Gobat.

An d. cap.
19. de
Sponsal. sit
extenden-
dum ad non
captivos,